

Hastalık sebebiyle oruç tutamayan ne yapmalı?

Muhtelif okuyucularımız: “Hastalığı sebebiyle oruç tutamayan birisi ne yapmalıdır?”

Rahmet Kapısı Açıktır

İslâmiyet kolaylık ve rahmet dinidir. Cenab-ı Allah Kur’ân’ında kolaylıktan başka bir şey emretmemiş, Allah Resûlü (asm) kolaylıktan başka bir şey yaşamamış ve tebliğ etmemiştir. Kur’ân madem ki, “rahmet-i vasia-i muhita nokta-i nazarında, bir defter-i iltifatat-ı Rahmaniye”dir. 1 Öyleyse bu meselede de çözümü olacaktır.

Mübarek Ramazan ayında herkes orucun hadsiz hudutsuz sevabına gark olurken, sağlıkla ilgili problemlerimiz dolayısıyla biz, bu ayın yüksek sevabını orucumuzla talep etmeye güç yetiremeyebiliriz. Hiç gam ve keder yok. Orucumuzla bu ayın sevabına erişemez isek, niyetimizle ve fidyelerimizle erişmemiz inşallah mümkündür.

Şüphesiz, bu aydaki orucu hastalığı sebebiyle tutmaya güç yetiremeyenler için de bu rahmet kapısı kapanmış değildir. Rahmetin onları dışarıda bırakması düşünülebilir mi? Bu din eksiksiz herkesi kâmilten kucaklamıştır. Oruç tutmaya güç ve takati olmayan, fakat âcziyeti ve zafiyeti ile yalnız Allah’ın dergâhına sığınan hastaların ve yaşlıların rahmetin dışında kalmasına Rahman-ı Rahîm hiç razı olur mu?

Her Güne Bir Fidyeye

Ramazan ayında oruç tutmaya güç yetiremeyen ve her geçen gün bünyesi zafiyete uğrayan güçsüz, zayıf, yaşlı ve hastaların bu ibadetin sevabından mahrum kalmamaları ve oruç farızasını yerine getirmiş sayılmaları için dinimizde kolaylıklar getirilmiştir.

Hastanın iyileşmemesi ve hastalığının artması, ilerlemesi ve sıhhate kavuşmaması gibi devam eden sağlık problemleri karşısında dinimiz şefkat kucağını açmış ve onları yeni bir çözümle kucaklamıştır.

Hiç şüphesiz bu şefkat doğrudan Rabbimizden gelerek, fakirlere dönük bir hibe mahiyetinde tecelli etmiştir. Âyet şöyledir: “Oruca dayanamayanlar bir düşkün

doğuracak kadar fidye verirler.” 2 Demek, güçsüzlükleri, âcizlikleri, hastalıkları ve ihtiyarlıkları dolayısıyla oruç tutamayanlar, oruç tutamadıkları gün sayısınca, her güne bir fidye vermek suretiyle bu ibadeti yapmış sayılacaklardır.

Fidye fakirlere, miskinlere ve yoksullara verilir. Yukarıdaki âyet buna amirdir. Hasta olup çalışamayan kimseler eğer yoksul iseler fidye de alabilirler.

Bir Fidye, Bir Fitre

Fidye miktarı, her bir oruç günü için bir fakiri bir günlük (iki öğün) doğuracak kadar para veya belirli miktarlardaki gıda maddelerinden oluşur. Bir fidye miktarı, bir fitre miktarına eşittir: Buğdaydan yarım sa’; arpa, hurma ve kuru üzümünden bir sa’dır. Sa’ bir hacim ölçüsü birimidir ve bir sa’ yaklaşık 2.75 litredir; bu da yaklaşık 3 kilograma denk düşmektedir. Bir fidye de asgarî bu değer üzerinden verilebilir. Bu miktarın 2021 yılı için kaç liraya tekabül ettiğini Diyanet açıklamıştır. Bu rakam üzerinden verilebilir. Kişinin imkânı ölçüsünde arttırması ise fazilettir.

Fidyenin Ramazanın içinde verilmesi Ramazan ayının hürmet ve bereketine daha uygundur.

Ancak daha sonra hastalar iyileştikleri zaman, verdikleri fidyeye bakmadan tutamadıkları oruçları tutmakla mükellef bulunmaktadır. Bu durumda daha önce verdikleri fidye, sadâka yerine geçer ve inşallah sadâka olarak makbuldür.

Vasiyet de Edilebilir

Sağlıklarında fidyelerini kendileri ödeyemeyenler, öldükten sonra fidyelerinin ödenmesini vasiyet edebilirler. Böyle bir vasiyetin bulunması halinde, geride bıraktığı malın üçte biri fidyeyi ödemeye yeterli ise mirasçılarının bu bedeli ödemeleri vacip olur.

Vasiyeti yoksa veya malının üçte biri fidyenin ödenmesine yeterli değilse, mirasçılarını sırf hayır ve fazilet olarak bu fidyeyi kendi mallarından kendi rızaları ile ödeyebilirler.

Fidye ödeyebilecek kadar malî güce ve imkâna sahip bulunmayanlardan bu yükümlülük ölümle birlikte düşer. Ancak ölene kadar bu fidyeyi ödeme gayreti içinde olmaları gerekir.

Güç yetiremediğimiz ibadetler için bize çözüm içinde çözüm sunan Hâlık-ı Rabb-i Rahîm’e sonsuz şükürler olsun.

DUÂ

Allah'ım! Gücüm yettiği kadar yaptıklarımı kabul et! Gücüm yetmediği için yapamadıklarım dolayısıyla affet! Gücüm yettiği halde yapmama faciasına düşürme! Yaptıklarımı ucba ve riyaya boğdurma! Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Sözler, s. 410.
- 2- Bakara Sûresi: 184.